

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“

1407 София, бул. „Черни връх“ №45, тел. 8147109, факс 9632188, e-mail: dans@dans.bg

Рег. ПН-3182.....20.... г.

Екз. 1

15 -10- 2026

ДО

52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

София, Площад „Княз Александър I“ № 1

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № KKCC-52-653-10-48

Дата: 15 / 10 / 2026 г.

**НА ВНИМАНИЕТО НА
Г-Н ХРИСТО ТЕРЗИЙСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА КОНТРОЛ НАД СЛУЖБИТЕ ЗА
СИГУРНОСТ, ПРИЛАГАНЕТО И
ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СПЕЦИАЛНИТЕ
РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА И
ДОСТЪПА ДО ДАННИТЕ ПО ЗАКОНА
ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ**

На Ваш № KKCC-52-653-10-48/01.10.2026 г.
Вх. № РД-3368/01.10.2026 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ТЕРЗИЙСКИ,

Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС, Агенцията) изразява следното становище по разпределения на Комисията за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения с № 52-654-01-151 проект на Закон за използването и развитието на изкуствения интелект (законопроект), внесен от Божидар Божанов и група народни представители на 24.09.2026 г.

I. Общи бележки:

Като цяло, ДАНС подкрепя концепцията на вносителите, залегнала в законопроекта за създаването на уредба за използването и развитието на изкуствения интелект (ИИ), каквито ангажименти имаме и като държава-членка на Европейския съюз. Със законопроекта се предвиждат мерки по: прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за ИИ, Регламент (ЕС) 2024/1689); ограничаването на рисковете за националната сигурност, произтичащи от злонамереното използване на ИИ; развитието на уменията на работещите и служителите, в т.ч държавните

служители за използване на ИИ; използване на ИИ в общественния сектор, в т.ч. за целите на предоставяне на електронни административни услуги; насърчаване на инвестициите в развитието и използването на ИИ, както и ограничаването на рисковете за деца и уязвими групи, произтичащи от използването на ИИ.

II. Бележки по конкретни текстове от законопроекта:

1. По чл. 5:

1.1. В ал. 1, т. 8 и 9 предлагаме думите „Регламент (ЕС) 2024/1698“ да бъдат заменени с „Регламент (ЕС) 2024/1689“.

Предложението има технически характер.

1.2. В ал. 6 на законопроекта, след думите „органите по ал. 5“ да се постави запетая и да се добави „Държавна агенция „Национална сигурност“.

Предложението е мотивирано с оглед възложените правомощия на Агенцията по законопроекта и с компетентността ѝ по отношение на въпроси, засягащи критичната инфраструктура, киберсигурността, хибридните заплахи и координираните механизми по цифрова сигурност.

2. По чл. 7:

Считаме, че законопроектът следва изрично да урежда дали посоченият регистър е публичен или достъпът до него е ограничен.

Докато стандартните високорискови системи се регистрират централизирано в публичната база данни на ЕС, управлявана от Европейската комисия, системите по точка 2 от Приложение III (Критична инфраструктура) задължително трябва да бъдат регистрирани на национално равнище. Причината, която налага критичната инфраструктура да получи различен статут, е от съображения за национална сигурност. Според Акът за ИИ тези системи следва да бъдат регулирани по-строго, тъй като техният срив или злонамерено компрометиране може да застраши живота и здравето на хората в мащаба на цялата държава. По този начин чувствителната информация остава защитена, тъй като публичното разкриване на детайли в обща европейска база данни относно това какъв точно ИИ модел управлява разпределителната мрежа в дадена държава би предоставило по-лесен достъп до уязвимостите за чужди разузнавания и кибертерористи. Информацията за тези ИИ системи се съхранява от същите национални органи, които отговарят за сигурността на критичните обекти по смисъла на Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директива МИС 2). Двата акта действат паралелно и се допълват. Акът за ИИ регламентира проверка на самата технология и нейния модел, докато Законът за киберсигурност (транспониращ Директива МИС 2) урежда проверка на цялостната оперативна киберустойчивост на обекта, в който е внедрен този ИИ.

Предвид компетентността на Агенцията по контраразузнавателна защита на стратегически за страната обекти и дейности и обстоятелството, че стратегическите обекти са част от критичната инфраструктура на страната, ДАНС би следвало да има достъп до посочения регистър, като изразяваме готовност за обсъждане предоставяне на по-широк кръг правомощия на Агенцията по отношение на поддържането и воденето му.

2. Предлагаме в Глава трета да бъде предвидена и изрична разпоредба, регламентираща ограничаването на достъпа на системи с изкуствен интелект до информация, класифицирана като държавна тайна или служебна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицирана информация (ЗЗКИ).

Предложението е мотивирано с оглед разпоредбите на ЗЗКИ и ограничаването на възможността от нерегламентиран достъп до класифицирана информация.

3. Предлагаме чл. 16 от законопроекта да бъде заличен. Текстът предвижда в годишния доклад по чл. 132, ал. 3 от Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“

(ЗДАНС) да се включва информация за злонамереното използване на ИИ, за прилагането на чл. 13 – 15 във връзка с националната сигурност.

Мотив за направеното предложение е обстоятелството, че структурата и съдържанието на годишния доклад за дейността на ДАНС по чл. 132, ал. 3 от ЗДАНС се определят съобразно законовите компетенции на Агенцията по чл. 4, ал. 1 от ЗДАНС. Отчетността на значителния обем възложени на Агенцията функции, в т.ч. информационни, оперативно-технически, контролни, методически и съгласувателни, се предоставя в обобщен вид с очертаване на актуалните и потенциалните рискове и заплахи за националната сигурност.

Към момента единствената специфична контролна дейност, за която е въведено нормативно изискване за отчитане в годишния доклад по чл.132, ал. 3 от ЗДАНС, касае обобщаване на резултатите от използването на информация по чл. 76 и 78 от Закона за мерките срещу изпирането на пари (чл. 32д, ал. 7, т. 9 от Правилника за прилагане на ЗДАНС).

По отношение на изпълняваните от Агенцията контролни дейности (включително във връзка с функционирането на Националната система от защита на класифицираната информация, по отношение на организацията на физическата и на информационната защита на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност, във връзка с пребиваването на чужденци в Република България, по Закона за противодействие на тероризма, Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба, Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия, Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори, Закона за безопасно използване на ядрената енергия, подзаконовите нормативни актове и международни спогодби по линия на контрапролиферацията, по които Република България е страна) липсва подобно изрично изискване, в т.ч. в релевантните нормативни актове.

Считаме, че разпоредбата на чл. 15, ал. 6 от законопроекта, предвиждаща задължение за ДАНС за представяне на доклад пред Народното събрание веднъж на всеки 6 месеца за осъществяването на възложената контролна дейност, гарантира в достатъчна степен публичност и отчетност на дейността на Агенцията.

4. В чл. 21, ал. 1, чл. 26, ал. 3 и чл. 27, ал. 3 са възложени функции на „министъра на електронното управление“ и на „министъра на иновациите и растежа“. Предлагаме текстовете да бъдат коригирани с оглед приетата структура на Министерския съвет с Решение на Народното събрание на Република България от 8 май 2026 г.

Предложението има правно-технически характер.

6. В чл. 33 от Глава осма „Административнонаказателни разпоредби“ предлагаме посочените размери на глоби и имуществени санкции в лева да бъдат съобразени и конвертирани в евро, предвид официалната парична единица в Република България от 01.01.2026 г.

Предложението има правно-технически характер.

7. В Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта предлагаме:

7.1. По § 6, в Закона за предучилищното и училищното образование, в т. 2 думите „Регламент (ЕС) 2014/1689“ да бъдат заменени с „Регламент (ЕС) 2024/1689“.

Предложението има технически характер.

7.2. По § 7, в Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП), предлагаме думата „нов“ да бъде заличена, а текстът на чл. 70а да придобие следната редакция:

„Чл. 70а (1) Дирекция „Финансово разузнаване“ на Държавна агенция „Национална сигурност“ може без ограничения да изгражда и поддържа самостоятелни системи с изкуствен интелект при осъществяване на дейността си.

(2) В случаите по ал. 1 разпоредбите на Закона за използването и развитието на изкуствения интелект не се прилагат.“

Към текста на законопроекта, касаещ съответното предложение за промяна в ЗМИП, не са приложени конкретни мотиви. В тази връзка считаме, че е необходимо да се съобрази следното:

Дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС е финансово-разузнавателно звено на Република България и в това си качество дирекцията функционира стриктно съобразно приложимите международни стандарти (40-те Препоръки на FATF). Съгласно препоръките на FATF, финансово-разузнавателните звена следва да осъществяват функциите си в условията на оперативна самостоятелност и автономност, в т.ч. да вземат самостоятелно решения по отношение на събирането, анализа и разпространението на информация. В тази връзка, стандартът изисква осигуряването на технически ресурси да става по начин, гарантиращ посочената оперативна самостоятелност и автономност, така че звеното да осъществява функциите си ефективно.

Аналогични са текстовете на чл. 32, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и на чл. 19, параграфи 4 и 5 от Директива (ЕС) 2024/1640 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2024 година относно механизмите, които да бъдат въведени от държавите членки за предотвратяване на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и за изменение и отмяна на Директива (ЕС) 2015/849 (в процес на транспониране в националното законодателство със срок до 10.07.2027 г.).

С оглед изложеното, считаме, че предложеният в законопроекта текст на § 7 относно създаване на чл. 70а от ЗМИП въвежда противоречащи на Препоръки на FATF и законодателството на Европейския съюз ограничения и необоснована намеса в избора и начина на експлоатация на инструменти, които звеното за финансово разузнаване на Република България би могло да ангажира при реализацията на дейността си.

8. Обръщаме внимание и на § 32 относно влизането в сила на законопроекта, в който е посочен срок два месеца след обнародване в Държавен вестник с изключение на чл. 22, §7 и §21, които влизат в сила на 01.07.2027 г.

В т. 4 от предварителната оценка на въздействието е посочен срок, различен от този в законопроекта, а именно „в деня на обнародването“.

III. Други:

Предлагаме в Мотивите терминологията да бъде съобразена със структурата на Министерския съвет, съгласно Решение на Народното събрание на Република България от 8 май 2026 г.

Считаме, че е необходимо да бъдат взети под внимание и съответните изменения с Регламент (ЕС) 2026/1744 на Европейския Парламент и на Съвета от 8 юли 2026 година за изменение на регламенти (ЕС) 2024/1689, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2023/1230 по отношение на опростяване на прилагането на хармонизираните правила относно изкуствения интелект (сборен пакет от мерки в областта на цифровите технологии и ИИ).

С уважение,

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ
„НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“

ПЛАМЕН ТОНЧЕВ